

СХВАЛЕНО

педагогічною радою

протокол № 1від 30.08. 2024 року**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Директор

І.ТОПЧІЙ

Наказ № 271/1Від 30.08. 2024 року

Від 30.08.2024 р.

Про затвердження освітньої програми
для 1 – 11 класів
на 2024-2025 навчальний рік

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Черкаської гімназії №9 ім. О.М. Луценка
на 2024-2025 навчальний рік



1. Наказ

Валовського О.О.

Голосенко Л.В.

Захарчук В.В.

Шевченко З.М.

Чучук А.І.

Крип А.В.



УКРАЇНА

Міністерство освіти і науки України
ЧЕРКАСЬКА ГІМНАЗІЯ №9 ім. О.М. ЛУЦЕНКА
ЧЕРКАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

Від 30.08.2024 р.

№ 71/1

Про затвердження освітньої програми для 1 – 11 класів на 2024-2025 навчальний рік

На підставі рішення педагогічної ради гімназії (протокол № 01 від 30.08.2023) та з метою розробки єдиного комплексу освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом для досягнення учнями результатів навчання

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити освітню програму для 1–11-х класів Черкаської гімназії № 9 ім. О.М. Луценка, що додається.
2. Заступникам директора з навчально-виховної роботи: Валовенку О.О., Годкевич Л.В., Захарчуку В.В., Шевченко З.В., Чумаку А.І., Крату А.В.:
 - 2.1. забезпечити необхідні умови для реалізації освітньої програми закладу.
 - 2.2. Ввести освітню програму в дію з 01 вересня 2024 року.
3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор гімназії



Ірина ТОПЧІЙ

З наказом ознайомлені:

Валовенку О.О.

Годкевич Л.В.

Захарчук В.В.

Шевченко З.В.

Чумаку А.І.

Крат А.В.

ЗМІСТ

Розділ I. Загальні відомості.

- 1.1. Призначення гімназії та засіб її реалізації.
- 1.2. Цілі та задачі освітньої діяльності гімназії.

Розділ II. Освітня програма для 1-4 класів (перший-другий цикл початкової освіти)

Розділ III. Освітня програма для 5-7 класів (адаптаційний та предметний цикли базової середньої освіти)

Розділ IV. Освітня програма для 8-11 класів (базової середньої освіти та профільної середньої освіти)

Розділ V. Показники реалізації освітньої програми

Розділ VI. Якість проведення навчальних занять.

Додатки 1-29. Навчальні плани

Додаток 30. Перелік навчальних програм та модельних навчальних програм.

Додаток 31. Анотований перелік курсів за вибором та факультативів до навчального плану Черкаської гімназії №9 ім. О.М. Луценка Черкаської міської ради Черкаської області на 2024-2025 навчальний рік.

Розділ І.

1.1. Призначення гімназії та засіб її реалізації.

Черкаська гімназія №9 ім. О.М. Луценка Черкаської міської ради Черкаської області знаходиться в комунальній власності Черкаської міської ради, є юридичною особою, має печатку і штамп.

Навчальний заклад розташований за адресою: м. Черкаси, вул. Ю.Іллєнка, 52, 18005

Засновником Черкаської гімназії №9 є Черкаська міська рада

Відповідно до Статуту головною метою закладу освіти є забезпечення реалізації прав громадян на здобуття повної загальної середньої освіти.

Гімназія у своїй діяльності в 2023-2024 навчальному році реалізує «Стратегію розвитку Черкаської гімназії №9 ім. О.М. Луценка Черкаської міської ради Черкаської області на 2021-2025 роки», місію та візію гімназії на основі цінностей дитиноцентризму, довіри, інтелекту, толерантності, відповідальності, партнерства і взаємодії, безпеки та комфорту дитини.

Призначення гімназії полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону гімназії, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (якщо вона відрізняється від державної) та іноземними мовами;

- підприємливість та фінансова грамотність;
- математична компетентність;
- компетентність в галузі природничих наук, техніки та технологій;
- екологічна компетентність;
- культурна компетентність;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Основним засобом реалізації призначення гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

☐ уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд, надання можливості вибору профілю навчання;

☐ поглиблене вивчення окремих предметів, вибір темпу засвоєння навчального матеріалу, різних видів навчальної діяльності;

☐ при необхідності використання дистанційної форми здобуття загальної середньої освіти або застосування технологій дистанційного навчання під час освітнього процесу;

☐ оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та пізнавальної діяльності;

☐ класи роздільного навчання у початковій школі (класи кадетів та паняночок), модульна організація навчання.

☐ надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Заклад загальної середньої освіти комунальної форми власності Черкаська гімназія №9 ім. О.М. Луценка Черкаської міської ради Черкаської області здійснює планування своєї діяльності на підставі:

Конституції України.

Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших.

Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 року №841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення ***Концепції*** реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «***Нова українська школа***» на період

до 2029 року»;

Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

Державних стандартів повної загальної середньої освіти та **типових освітніх програм** для закладів загальної середньої освіти з внесеними змінами.

Наказів Міністерства освіти і науки України:

від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»,

від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами);

від 02.04.2021 року №406 «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти».

від 03.08.2022 року №698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам»

Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України

12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р за № 564/32016;

Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Листів Міністерства освіти і науки України:

від 11.08.2023 року №1/11938-23 «Щодо особливостей організації освітнього процесу у 7-9 х класах в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Статуту гімназії, що забезпечує одержання учнями загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів.

Мова навчання – українська.

У 2024/2025 навчальному році в закладі функціонують 58 класів, в яких навчається 1726 учнів.

Освітня програма гімназії розрахована на 5-ти денний робочий тиждень. Навчальні заняття у гімназії починаються о 8 годині. Відповідно до постанови Постанови Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 року №841 «Про

початок навчального року під час воєнного стану в Україні» у 2024-2025 навчальному році навчальний рік починається 2 вересня 2024 року та закінчується 30 червня 2025 року.

Структура навчального року за семестровою системою:

I семестр – 02.09.2024 року - 13.12.2024 року

II семестр – 13.01.2025 – 30.06.2025 року

Тривалість уроків та перерв:

У гімназії організовано навчання за модульною системою: пар уроків об'єднані в один модулі (90 хвилин начального заняття, що поділяються на мінімодулі по 30 хвилин з двома перервами по 5 хвилин після кожного мінімодуля та тривалішими перервами між модулями). Це дозволяє у значній мірі розвантажити учнів.

I модуль	II модуль	III модуль	IV модуль	V модуль
8.00-8.30	09.55-10.25	12.00-12.30	13.55-14.25	15.50-16.20
8.35-9.05	10.30-11.00	12.35-13.05.	14.30-15.00	16.25-16.55
9.10-9.40	11.05-11.35	13.10-13.40	15.05-15.35	17.00-17.30
Перерва 15 хвилин		Перерва 15 хвилин		
	<i>Велика перерва 25 хвилин</i>		Перерва 15 хвилин	

У початковій ланці тривалість уроків (мінімодулів) у 1-х класах – 35 хвилин (додатковий мінімодуль 1 раз на тиждень), у 2 - 4-х класах 40 хвилин (додатковий мінімодуль 2 рази на місяць), 5 -11 класи 3 по 30 хвилин. Гімназія працює в дві зміни. Для учнів 1-х класів організовано групи подовженого дня. Загальний обсяг навчального навантаження на учня відповідає санітарно-гігієнічним нормам, установленим Міністерством охорони здоров'я України. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження на учнів. Режим дня відповідає вимогам Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, створює оптимальні умови для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад

уроку складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Форми організації освітнього процесу та методи навчання

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У 2024/2025 н. р. в гімназії, враховуючи умови воєнного стану у закладі організовано **очну** форму навчання (з можливістю переходу повністю, або частково на форму навчання з використанням дистанційних технологій на базі гімназіної платформи Google workspace).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, інтерактивні форми і методи навчання — дослідницькі, інформаційні, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуативні вправи, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У закладі освіти реалізується здобуття повної загальної середньої освіти за індивідуальною формою: екстернатною, сімейною (домашньою), педагогічний патронаж.

За заявою батьків заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального

навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в закладі освіти формуються класи та/або групи, зокрема, інклюзивні, з дистанційною формою здобуття освіти.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час вивчення іноземної мови, або математики за умови більше 27 учнів у класі, під час вивчення англійської або німецької мови створюються дві групи з кількістю не менше 8 учнів у кожній, під час проведення практичних занять з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

1.2. Цілі та задачі освітнього процесу.

На кожному рівні реалізації освітньої програми обумовлені «моделлю випускника авторської школи «Гімназія успішного українця», призначенням і місцем гімназії в освітньому просторі міста, району, мікрорайону.

Опис "моделі" випускника Гімназії успішного українця

Модель випускника **Черкаської Гімназії успішного українця** – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник гімназії має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує

для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних стандартів базової освіти, успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і

спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Цілі та задачі освітнього процесу гімназії

Перед гімназією поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів;
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази гімназії.

3.1. Освітня програма початкової школи.

Освітня програма початкової школи Черкаської гімназії №9 ім.О.М.Луценка Черкаської міської ради Черкаської області сформована на основі Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти I-III ступенів, постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження державного стандарту початкової освіти» (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. № 688), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи)».

Кількість учнів початкової школи - 681 учнів, 24 класи.

Структура, логіка та зміст освітніх програм відповідає Типовим навчальним планам, затвердженим наказами Міністерства освіти і науки України.

Освітня програма для початкової школи (за Типовою освітньою програмою під керівництвом Р.Б.Шияна) цикл I (1-2 класи), цикл II (3-4 класи)

Початкова освіта здобувається протягом чотирьох років. Освітній процес організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання).

У першому циклі (1-2 класи) освітній процес організовується із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням

ігрових методів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Освітню програму для учнів початкової школи укладено за освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова) (МОВ)

Іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Освітня програма для 1-4 класів початкової школи Черкаської гімназії №9 ім. О.М.Луценка Черкаської міської ради:

- ☐ визначає загальний обсяг навчального навантаження першого циклу початкової освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- ☐ містить навчальний план **(ДОДАТОК 1-8)**
- ☐ містить опис форм організації освітнього процесу та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- ☐ визначає інструментарій вимірювання результатів навчання здобувачів освіти;

- визначає вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження першого циклу початкової освіти (1-2 роки навчання) складає: для учнів 1 класу – 23 години/тиждень (805 годин/рік), для учнів 2 класу – 25 годин/тиждень (875 годин/рік). Його розподіл між освітніми галузями за роками навчання окреслено у навчальному плані для 1-2-х класів (**ДОДАТОК 1,3**).

Навчальний план ґрунтується на Типовому навчальному плані для 1-2 класів початкової школи з українською мовою навчання Типової освітньої програми. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів, передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

Навчальний план має інваріантний і варіативний складники. *Інваріантний складник* є обов’язковим для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форми власності. *Варіативний складник* навчального плану розподіляється закладом загальної середньої освіти самостійно.

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі. Перелік модельних навчальних програм, за якими працює заклад, представлено у **додатку 28**.

Рекомендовані форми й методи організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі, проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Основними аспектами організації освітнього процесу та його планування є:

- навчальні завдання і час на їхнє виконання визначаються відповідно до (із урахуванням) індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал інтегрується в змісті споріднених предметів або вводиться до складу предметів у вигляді модулів;
- здійснюється тематичне навчання (1 клас: 33 теми – щотижня нова тема; 2 клас: 9 тем – щомісяця нова тема);
- обсяг домашніх завдань обмежено (домашні завдання з 2 класу), змінено формат;
- навчання організовується через діяльність, ігрові методи як у класі, так і поза його межами;
- учитель має свободу вибору (створення) навчальних програм у межах стандарту освіти;
- здійснюється описове формувальне оцінювання, традиційних оцінок немає; найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, програмою визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання. Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти.

Оцінювання у першому класі має формувальний характер, відповідно наказу МОН від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти». Тому усі педагоги 1-их класів оцінювання мають здійснювати вербально, на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учня до самоконтролю і самооцінювання. Слід учителям орієнтуватися на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Невід'ємним складником оцінювальної діяльності є вироблення в учнів здатності самостійно оцінювати власний прогрес. Для організації самоконтролю учителі 1-2-х класів мають використовувати різноманітні листки самооцінювання, оформлені у цікавий для дітей спосіб. Здійснення зворотного зв'язку з учнями в процесі оцінювання кожної виконаної роботи учителі орієнтуватимуть їх на успіх, підтримуватимуть й надихатитуть на саморозвиток і вдосконалення. Таким чином виявляється формувальний характер контролю та оцінювання особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду і компетентностей. Облік результатів оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці, фіксуватиметься учителями у свідоцтві досягнень. Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується в навчальних предметах

«Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Вивчення української мови в 1-х класах передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ», відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Освітня галузь «Математична» реалізуються через вивчення окремого навчального предмета «Математика» (3 години на 6 тиждень) та включення програмового змісту з математики в інтегрований курс «Я досліджую світ», де на математику відводиться 1 година на тиждень. Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Інформатична», «Технологічна» представлені в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Навчання у 3-4 класі класі (**ДОДАТОК 5,7**) відзначається переходом до другого циклу початкової освіти — основного, що передбачає певні зміни у підходах до навчання, виховання та розвитку учнів, оцінювання їхніх навчальних досягнень. У той же час в організації освітнього процесу в 3 класі зберігається наступність з попереднім циклом навчання: проводяться ранкові зустрічі, реалізується інтегрований підхід до організації змісту навчання, застосовується формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів із використанням компетентнісних завдань.

У 3-4 класах застосовується інтегрований підхід до організації освітнього процесу, що передбачає інтеграцію змісту та видів діяльності різних освітніх галузей навколо тем та проблемних питань природничого та соціокультурного змісту. Середня тривалість вивчення однієї теми дорівнює одному місяцю. Теми, що пропонуються для вивчення учнями протягом навчального року, враховують очікувані результати навчання, окреслені в модельних навчальних програмах, та дослідницькі інтереси дітей. Проведення ранкових зустрічей організується в освітньому процесі на початку навчального

дня перед першим уроком або на початку першого уроку, незалежно від розкладу навчальних занять.

Домашні завдання мають диференційований характер і пропонуються учням із метою самовдосконалення з урахуванням результатів формувального оцінювання. Можливим варіантом домашнього завдання може бути ознайомлення з довідковими матеріалами в бібліотеці, інтерв'ю батьків тощо. Також учитель може використовувати модель навчання «Перевернутий клас», коли учням пропонується вдома переглянути навчальні відеоматеріали або інформаційні ресурси для опрацювання нового навчального матеріалу чи закріплення вивченого. Натомість у класі вчитель пропонує учням виконати практичні завдання до тієї теми, яку вони засвоїли вдома. Пріоритетними методами навчання у 3-4-х класах є дослідницькі, творчі, проблемно-пошукові. Відповідно, дослідницька, творча, пошукова, проектна види діяльності мають стати основними видами діяльності учнів у процесі навчання. Ігрові методи навчання мають бути присутніми в інструментарії вчителя, проте не домінувати; серед видів ігор рекомендовано застосовувати дидактичні, ділові, ігри-стратегії тощо.

Планування процесу навчання здійснюється вчителем у довільній формі на основі типових освітніх та модельних навчальних програм, що конкретизують навчальний зміст та розподіл конкретних очікуваних результатів навчання. Учитель може застосовувати розроблені авторськими колективами модельні навчальні програми, створювати на їх основі власні навчальні програми. Учитель може змінювати модельні навчальні програми у частині порядку вивчення пропонованого змісту, формулювання тем та проблемних питань, відображуючи це у календарно-тематичному плані.

Модельні навчальні програми мають таку орієнтовну структуру: тема або назва змістовної лінії, її короткий опис, проблемні питання, опис діяльності учнів, очікувані результати, інструмент оцінювання. Реалізація змісту мовно -літературної освітньої галузі у 3-4-х класах відбувається таким

чином. Українська мова та література вивчається інтегровано, при цьому 5 годин відводиться на вивчення інтегрованого курсу «Українська мова», 2 години відводиться на вивчення «Української мови» у складі інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Іноземна мова вивчається як окремий предмет - 3 години на тиждень.

Освітня галузь «Математика» вивчається як окремий навчальний предмет 4 години на тиждень, у складі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» - 1 година на тиждень. Освітні галузі «Природнича», «Громадянська та історична», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Технологічна», «Мовно-літературна» (2 години), «Математична» (1 година) вивчаються в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» 7 годин на тиждень. Зміст пропонованої модельної програми інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для 3-4 класів передбачає вивчення 9-ти тем, які мають бути враховані також при викладанні інших навчальних предметів:

1. Подорожуємо і відкриваємо світ (вересень)
2. Між минулим і майбутнім (жовтень)
3. Чарівні перетворення (листопад)
4. Енергія (грудень)
5. Світ невідомий (січень)
6. Світ невидимий (лютий)
7. Приховані можливості речей (березень)
8. Погода вдома (квітень)
9. Я - людина (травень).

До кожної з тем пропонується орієнтовний перелік проблемних питань, які структурують зміст навчального предмета. Проблемні питання у 3-4-х класах формулюються, як і у 2 класі, із дотриманням 4-х складових, які повторюються у кожній темі та забезпечують системність навчання: 1) пізнання себе; 2) пізнання соціуму; 3) пізнання природи; 4) виведення нового знання, рефлексія.

Терміни вивчення кожної теми визначено з урахуванням конкретних очікуваних результатів, які охоплює кожна з них, утім тривалість може бути змінена вчителем з огляду на конкретні умови навчання та інтереси учнів. На вивчення однієї теми у 3-4-х класах відводиться один місяць, у межах якого учитель може сам розподіляти навчальний час на дослідження кожного проблемного питання. Наприкінці кожної теми передбачено час на рефлексію та оцінювання компетентностей та навчальних досягнень учнів. Тривалість тематичного циклу визначено з урахуванням 20% резервного часу. Інформатична освітня галузь вивчається як окремий навчальний предмет 1 годину на тиждень, при цьому у викладанні інформатики передбачено дотримання теми, що вивчається протягом місяця. Поділ класів на групи при проведенні занять з інформатики здійснюється відповідно до наказу МОН від 20.02.2002 № 128.

Для 3-4 класів застосовується формувальне та підсумкове оцінювання. Об'єктами формувального оцінювання є як процес навчання учня, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і сам результат навчальної діяльності на певному етапі навчання. Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів. Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до другого циклу навчання (3 – 4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу загальної середньої освіти (модельних навчальних програмах).

У третьому та четвертому класах рекомендуємо дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання та використовувати інструментарій формувального оцінювання, що було

запропоновано у методичних рекомендаціях щодо орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів (наказ МОН від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти»).

Загальний обсяг навчального навантаження другого циклу початкової освіти (3-4 роки навчання) складає: для учнів 3 класу – 26 годин/тиждень (910 годин/рік), для учнів 4 класу – 26 годин/тиждень (910 годин/рік). Детальний розподіл між освітніми галузями за роками навчання окреслено у навчальному плані для 3-4-х класів (ДОДАТОК 5, ДОДАТОК 7).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, програмою визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть реалізовані очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки Типова освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань, розвиток умінь та формування уявлень через досвід практичної діяльності.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досягаються через використання інтерактивних форм – кооперативне навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти; сюжетно-рольові ігри,

ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Автономія вчителя у виборі форми організації освітнього процесу забезпечується академічною свободою. Вчитель має право на вільний вибір методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі.

Основними аспектами організації освітнього процесу та його планування є:

- навчальний матеріал інтегрується в змісті споріднених предметів або вводить до складу предметів у вигляді модулів;
- навчання організовується через групову, кооперативну та індивідуальну форми організації освітньої діяльності;
- здійснюється тематичне навчання (3-4 класи: 9 тем – щомісяця нова тема);
- у процесі навчання використовуються методи, які вчать робити самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- домашні завдання мають диференційований характер, пропонуються учням із метою самовдосконалення з урахуванням результатів формувального оцінювання;
- здійснюється описове формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів із використанням компетентнісних завдань;
- державна підсумкова атестація як моніторинг якості освітньої діяльності закладу.

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти.

Навчальні досягнення учнів у 3-4-му класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті: відстежувати навчальний поступ учнів; вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини; діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного

стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; запобігати побоюванням дитини помилитися; плекати впевненість у власних можливостях і здібностях. На основі поданих нижче очікуваних результатів навчання учитель може формулювати індивідуальні результати навчання учня/учениці відповідно до опанування ним/нею конкретного вміння. Спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у школі і триває постійно. Невід’ємною частиною цього процесу є формування здатності учнів самостійно оцінювати свій поступ.

Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» цикл І (1-2 класи), цикл ІІ (3-4 клас)

Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (далі Проєкт) розроблена з метою виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 року № 140 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 року №1319 та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України», затверджена листом Міністерства освіти та науки України № 1/9-188 від 07.04.2021 року «Щодо освітніх програм», наказом Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 «Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (1-4 класи)».

(ДОДАТОК 2,4,6,8)

Відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 33) Програма визначає:

- вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за цією Програмою;
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, що презентовано в органічній єдності та взаємозв’язку концептуальних засад, цілей, змісту, методів, форм і засобів освітнього процесу в

початковій школі Проєкту, а також освітніх програм для 1–4-х класів з мовно-літературної (українська мова і література, іншомовна освіта), математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної освітніх галузей;

- загальний обсяг навчального навантаження учнів 1–4-х класів Проєкту й очікувані результати здобувачів освіти 2-х і 4-х проєктних класів.

Перелік та зміст освітніх компонентів системи початкової освіти в Проєкті

Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта в Проєкті як перший рівень повної загальної середньої освіти, що відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує, зокрема, наступність із дошкільним періодом і здатність дитини виконувати під керівництвом учителя прості завдання в типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері навчання, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні (Закон України «Про освіту», стаття 10).

Цілями початкової освіти в Проєкті визнано всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості й допитливості. Зазначені цілі досягаються через модернізацію початкової освіти в Проєкті на засадах компетентнісного підходу, концептуальною метою якого є становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Компетентність трактуємо відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 1) як інтегровану якість особистості, що являє собою динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає

здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Компетентнісна початкова освіта в Проєкті: втілює в життя основні положення **компетентнісного підходу** та розпочинає процес формування в учнів молодшого шкільного віку ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Як органічно взаємопов'язані складові будь-якої компетентності розглядаються: знання; інтелектуальні та практичні вміння й навички (зокрема, такі наскрізні вміння, як читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, прийняття рішень, розв'язування проблем, здатність співпрацювати з іншими людьми (Закон України «Про освіту», стаття 1)); ставлення та цінності. У Проєкті реалізується системна модель формування в учнів ключових компетентностей, яка дозволяє повною мірою задіяти потенціал закладу освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі органічного поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їх компонентів; нелінійність — у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами освітнього процесу одного/декількох варіантів його організації, у тому числі й за індивідуальною освітньою траєкторією; здатність до самоорганізації — у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Зміст початкової освіти в Проєкті визначено відповідно до дидактичних основ конструювання змісту освіти та передбачається, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту (EQ).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти формування в учнів початкової школи 11 ключових компетентностей, що зазначені в Законі України «Про освіту» (стаття 12), здійснюється за такими освітніми галузями:

1. Мовно-літературна освітня галузь.
2. Математична освітня галузь.
3. Природнича освітня галузь.
4. Технологічна освітня галузь.
5. Інформатична освітня галузь.
6. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.
7. Громадянська та історична освітня галузь.
8. Мистецька освітня галузь.
9. Фізкультурна освітня галузь.

Для кожної з наведених освітніх галузей відповідно до принципу наступності та перспективності окремих рівнів освіти визначено мету, завдання й загальні результати І циклу початкової освіти, що відображені в освітніх програмах відповідних освітніх галузей.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Згідно з принципом єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти в освітньому процесі 1–2-х проєктних класів реалізуються: інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, технологія STEM-освіти, технологія раціонального читання, технологія повного засвоєння навчальних одиниць, технологія збагачення освітнього процесу.

Проектний клас працює за авторськими навчально-методичними комплектами (навчальна програма, методичні рекомендації для вчителя, посібники, зошити з друкованою основою, мультимедійні засоби навчання тощо), що реалізують навчально-виховні завдання Проєкту відповідно до вікових можливостей дітей

молодшого шкільного віку, мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України та видаються позабюджетним коштом.

Результати навчання є внеском у формування таких ключових компетентностей здобувачів освіти:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
3	Математична компетентність	Виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій,	Формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
5	Інноваційність	Відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують

		подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
6	Екологічна компетентність	Усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
8	Навчання впродовж життя	Опанування уміннями і навичками , необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
9	Громадянські та соціальні компетентності	Навчання ідеям демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
10	Культурна компетентність	Залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
11	Підприємливість та фінансова грамотність,	Ініціативність , готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення

		цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.
--	--	---

Варіативна складова у 1-4 класах розподілена наступним чином:

- 1) **1-А, 1-В, 1-Г, 1-Д, 1-К класи** – курс за вибором «Україна – єдина країна» – 1 година.
- 2) **1-Б клас** працює за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», «Іноземна мова (англійська)» підсилення вивчення – 1 година.
- 3) **2-А, 2-В, 2-Г, 2-Д, 2-К класи** - курс за вибором «Україна – єдина країна» – 1 година.
- 4) **2-Б клас** працює за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» - «Я пізнаю світ (природнича галузь)» - 1 година.
- 5) **3-Г** – курс за вибором «Хореографія» – 1 година.
- 6) **3-А, 3-В, 3-Д, 3-К класи** - курс за вибором «Уроки Доброчесності» – 1 година.
- 7) **3-Б клас** – працює за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», «Я пізнаю світ (математична галузь)» підсилення вивчення -1 година.
- 8) **4-А, 4-В, 4-Г, 4-Д, 4-К класи** - курс за вибором «Україна – єдина країна» – 1 година.
- 9) **4-Б клас** - працює за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», «Я пізнаю світ» підсилення вивчення -1 година.

У гімназії започатковано роздільне навчання хлопчиків і дівчаток. У початковій школі окремо навчаються класи кадетів та паняночок. Їхня навчальна програма дещо відрізняється. У хлопчиків-кадетів акцентують на військово-спортивному вихованні. Дівчатка-паняночки займаються естетичною гімнастикою, фітнесом з елементами хореографії тощо.

У кадетів та паняночок запроваджено і шкільну форму.

Освітня програма для 5-7 класів (адаптаційний та предметний цикли базової середньої освіти)

Освітня програма для 5-7 класів на 2024/2025 навчальний рік розроблена відповідно до:

- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898,
- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 № 235, зі змінами внесеними наказом МОН України від 09.08.2024 № 1120
- «Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти» затверджених наказом МОН України від 02.08.2024 № 1093
- методичних рекомендацій для закладів загальної середньої освіти, які є учасниками інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» щодо особливостей організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 рік навчання) – лист МОН України від 11.08.2023 № 1/11938-23
- навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України (лист МОН про перелік навчальної літератури, рекомендованої МОН України для використання у ЗО у відповідному навчальному році)

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним

документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження, взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі закладу відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному в Державному стандарті базової середньої освіти (Додаток 23) та Типовій освітній програмі для 5-9 класів (Додатки 1,2). Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу освіти встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас		
		мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі
Мовно-літературна	на тиждень	10	13	3	10	13	3	9	12	3
	на рік	350	455	105	350	455	105	315	420	105
Математична	на тиждень	4	6	2	4	6	2	4	6	2
	на рік	140	210	70	140	210	70	140	210	70
Природнича	на тиждень	1,5	3	1,5	2	5	3	7	9	2

	на рік	52,5	105	52,5	70	175	105	245	315	70
Соціальна та здоров'язбережувальна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	1	1,5	3	1,5	1,5	3	1,5
	на рік	35	70	35	52,5	105	52,5	52,5	105	52,5
Технологічна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	2	1
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	70	35
Інформатична	на тиждень	1	2	1	1	2	1	1	2	1
	на рік	35	70	35	35	70	35	35	70	35
Мистецька	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70
Фізична культура	на тиждень	3	3	0	3	3	0	3	3	0
	на рік	105	105	0	105	105	0	105	105	0
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	на тиждень	7,5			9,5			6,5		
	на рік	262,5			332,5			227,5		
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34			35		
	на рік	1085			1190			1225		
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28			31			32		
	на рік	980			1085			1120		

Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподілено між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами. Обсяг навчального навантаження для учнів для 5 класів – 1085

годин/навчальний рік, для учнів 6 класів – 1190 годин/навчальний рік, для учнів 7 класів – 1225 годин/навчальний рік.

Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

1.	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<i>Уміння:</i> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення неформованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. <i>Ставлення:</i> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. <i>Навчальні ресурси:</i> означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2.	Спілкування іноземними мовами	<i>Уміння:</i> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних

		мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. <i>Ставлення</i> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. <i>Навчальні ресурси:</i> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3.	Математична компетентність	<i>Уміння:</i> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. <i>Ставлення:</i> усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. <i>Навчальні ресурси:</i> розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації

4.	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<i>Уміння:</i> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. <i>Ставлення:</i> усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях <i>Навчальні ресурси:</i> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5.	Інформаційно-цифрова компетентність	<i>Уміння:</i> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. <i>Ставлення:</i> критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. <i>Навчальні ресурси:</i> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6.	Уміння вчитися впродовж життя	<i>Уміння:</i> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. <i>Ставлення:</i> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися

		впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. <i>Навчальні ресурси:</i> моделювання власної освітньої траєкторії
7.	Ініціативність і підприємливість	<i>Уміння:</i> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. <i>Ставлення:</i> ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. <i>Навчальні ресурси:</i> завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8.	Громадянська (соціальна) компетентність	<i>Уміння:</i> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. <i>Ставлення:</i> ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції

		без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. <i>Навчальні ресурси:</i> завдання соціального змісту.
9.	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<i>Уміння:</i> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). <i>Ставлення:</i> культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. <i>Навчальні ресурси:</i> математичні моделі в різних видах мистецтва.
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	<i>Уміння:</i> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. <i>Ставлення:</i> усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. <i>Навчальні ресурси:</i> навчальні проекти, завдання соціально- економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за **наскрізними лініями** реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. облематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на

	проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість та фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Навчальний процес зорієнтований на кінцевий результат у вигляді очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Навчальні плани та модельні програми

Навчальний план 5-7 класів гімназії (додатки № 9, 11, 12, 14, 15, 17) містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Навчальний план розроблено на основі додатку 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти

Розподілено додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано специфіку та особливості навчання в гімназії, а також гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. Так з метою збереження напряму розвитку авторської школи «Гімназія успішного Українця» та реалізації "моделі" випускника Гімназії успішного українця 5-А, 6-А, 6-Є, 7-А, 7-Є класах де навчаються кадети та паньанки (об'єднані) введені курси «Основи військової підготовки» та «Хореографія», також у 5-7 класах вводяться факультативні курси та курси за вибором, а саме: «Основи Робототехніки», «Українознавство» та «Моя Черкащина».

Відповідно до навчального плану використовуються перелік модельних програм (додаток № 28), на основі яких розроблено навчальні програми.

Оскільки навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, під час формування переліку цих програм враховано особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Опис інструментів оцінювання

Система оцінювання має на меті допомогти вчителеві конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження

об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання. В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне (формувальне) оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного (формувального) та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, у закладі здійснюється проміжне оцінювання результатів навчання з предметів та інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне (формувальне) оцінювання

Поточне (формувальне) оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року.

Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному.

Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки

особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формувальному оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому та другому місяці навчання 5-го класу підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів здійснюватися не буде. З другої чверті (листопад 2024 року) оцінювання 5-х класів здійснюватися за рівневою шкалою, а його

результати позначатимуть словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). Оцінювання 6-7-х класів здійснюється за національною 12-бальною шкалою.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти.

Запропонована форма Свідоцтва є орієнтовною.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини

Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Освітня програма науково-педагогічного проекту «Інтелект України» для 5-7 класів (базовий рівень)

Освітня програма розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року №898 «Про затвердження Державного стандарту базової загальної освіти», наказу МОН України від 29.06.2021 р. № 734 «Створення й упровадження моделі національного освітнього технопарку з підвищення якості дошкільної та загальної середньої освіти за участі закладів освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» на червень 2021 – грудень 2030 роки»;

Наказу МОН України від 01 серпня 2022 № 683 «Про завершення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі закладів загальної середньої освіти за 2016-2022 роки та внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.02.2021 №140» (для 7-11-х класів, що працюють за Проєктом);

Наказу Державної служби якості освіти від 21 червня 2024 року № 01-10/197 «Про початок проведення експертизи освітніх програм», від 3 серпня 2022 р. №01-10/86 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи) та наказу Державної служби якості освіти від 28 червня 2024 року № 01-10/201 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл юазового предметного навчання 7-9 класи)

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної

середньої освіти. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальні плани для 5-Б (додаток №10), 6-Б (додаток №13) складені відповідно до додатку 3 до освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи) затвердженої Наказом Державної служби якості освіти від 21 червня 2024 року № 01-10/197. Навчальний план 7-Б класу (додаток №16) класів складений відповідно до додатку 2 освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл юазового предметного навчання 7-9 класи) затвердженої Наказом Державної служби якості освіти від 28 червня 2024 року № 01-10/201.

Згідно з принципом єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту повної загальної середньої освіти в освітньому процесі класів, які навчаються за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», реалізуються:

- *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення;*
- *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання;*
- *запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо);*
- *технологія раціонального читання;*
- *технологія повного засвоєння навчальних одиниць;*
- *технологія збагачення освітнього процесу.*

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти формування в учнів проєктних класів ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей здійснюється за такими *освітніми галузями*:

- 1 . Мовно-літературна освітня галузь.
- 2 . Математична освітня галузь.
- 3 . Природнича освітня галузь.
- 4 . Технологічна освітня галузь.
- 5 . Інформатична освітня галузь.
- 6 . Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.
- 7 . Громадянська та історична освітня галузь.
- 8 . Мистецька освітня галузь.
- 9 . Фізкультурна освітня галузь.

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках авторських навчальних програм, перелік яких наведено в **додатку №30** до освітньої програми.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1. Спілкування державною мовою;
2. Спілкування іноземними мовами;
3. Математична компетентність;
4. Компетентності у природничих науках і технологіях;
5. Інформаційно-цифрова компетентність;
6. Уміння вчитися впродовж життя;
7. Ініціативність і підприємливість;
8. Соціальна і громадянська компетентності;
9. Обізнаність і самовираження у сфері культури;
10. Екологічна грамотність і здорове життя;

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією Програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою

Зарахування (переведення) учнів до / з класу, який навчається за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», відбувається відповідно до чинного законодавства.

До здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу (5-6-ті класи) за Програмою допускаються учні, які опанували програму початкового рівня освіти за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» або іншою освітньою програмою, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Навчання за Програмою 7 класу «Інтелекту України» можуть розпочинати/продовжувати учні, які на момент зарахування (переведення) до гімназії досягли результатів навчання, визначених освітніми програмами для адаптаційного циклу (5-6 класи) базової середньої освіти або відповідними навчальними програмами того чи іншого року навчання (7, 8 класи), що підтверджується наявністю річного оцінювання (свідоцтво досягнень).

На бажання батьків (або осіб, які їх замінюють) та при наявності вільних місць можливим є перехід (вступ) учня/учениці з класів, які навчаються за іншою освітньою програмою, до класів, які навчаються за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України».

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання у порядку, визначеному Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (далі — Положення), затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 3

лютого 2016 року за № 184/28314, упродовж першого семестру навчального року.

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних зазначені додатку №30 до освітньої програми. Навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9-ті класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6-ті класи) та циклу базового предметного навчання (7- 9-ті класи).

Навчальні програми з грифом «Схвалено для використання в освітньому процесі» в освітньому проєкті «Інтелект України»:

- «Українська мова»;
- «Українська література»;
- «Зарубіжна література» (6-7 клас);
- «Зарубіжна література і мистецтво» (7 клас);
- «Математика» (5-6 клас);
- «Алгебра та геометрія» (7 клас)
- «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» (5-6 клас)
- «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» (5-6 клас)
- «Географія» (6-7 клас);
- «Біологія» (7 клас)
- «Фізика» (7 клас)
- «Хімія» (7 клас)
- «Навчаємося разом»;
- Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (5-6 клас);
- «Історія: Україна і світ» (7 клас);
- Еврика.

Модельні навчальні програми:

- «Іноземна мова»;
- «Технології»;
- «Інформатика»;
- «Мистецтво»;
- «Фізична культура».

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

Види / форми оцінювання та його інструментарій

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання прогресу учнів. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі/учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості ключових компетентностей, а вчителю / учительці - аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання - оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання - оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Підсумкове оцінювання здійснюється за 12 - бальною шкалою.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів / учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів / учениць, що виявляються в

різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього застосовуються підсумкові діагностичні роботи (контрольні роботи, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються в документі, визначеному законодавством (свідоцтві досягнень тощо), що видається учневі щороку.

Розділ IV. Освітня програма для для 8-11 класів (базової середньої освіти та профільної середньої освіти)

Освітня програма на 2024/2025 навчальний рік розроблена відповідно до:

- Конституції України;
- Закону України «Про освіту» (стаття 33),
- Закону України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 11),
- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898,
- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 № 235, зі змінами внесеними наказом МОН України від 09.08.2024 № 1120
- «Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти» затверджених наказом МОН України від 02.08.2024 № 1093
- методичних рекомендацій для закладів загальної середньої освіти, які є учасниками інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» щодо особливостей організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 рік навчання) – лист МОН України від 11.08.2023 № 1/11938-23
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»,

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року №405,
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464),
- наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»,
- наказу МОН України від 16.04.2018 р № 367. “Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти”
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти затвердженого наказом МОЗ від 25.09.2020 № 2205,
- навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України (лист МОН про перелік навчальної літератури, рекомендованої МОН для використання у ЗО у відповідному н. р.).

Вимоги до осіб, які можуть продовжувати здобуття базової середньої освіти у 8-9 класах

Здобувачі освіти, які завершили навчання у 7 класі на 1 вересня поточного навчального року повинні продовжувати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть продовжувати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти).

Повна загальна середня освіта (профільна освіта) здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Учні, які здобули базову середню освіту та склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти) цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8-9 класів складає 12390 годин/навчальний рік:

- для 8-В класу – 1260 годин/навчальний рік;
- для 8-А, Б, Г, Д класів – 1207,5 годин/навчальний рік;
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік;

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів повної загальної середньої освіти для 10-11 класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10 класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11 класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах освітнього закладу, які дають цілісне уявлення про зміст і структуру кожного рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх

галузей Державного стандарту через окремі предмети та охоплює інваріантну та варіативну складову.

Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затверджених Кабінетом Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020) визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної галузі та навчальних програм.

Результати навчання в 8-11 класах повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<i>Уміння:</i> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. <i>Ставлення:</i> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. <i>Навчальні ресурси:</i> означення понять, формулювання

		властивостей, доведення правил, теорем.
2	Спілкування іноземними мовами	<i>Уміння:</i> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. <i>Ставлення:</i> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. <i>Навчальні ресурси:</i> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.

3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.

5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії

		раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

		Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних, враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

		Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є

соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Враховуючи призначення і місце закладу в освітньому просторі заклад освіти працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту базової та повної загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Наскрізнi лiнii ключових компетентностей:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Об'єкти наскрізної лінії реалізуються через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і

	транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість та фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних програм

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого та третього рівнів освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову. Варіативна складова навчального плану визначена на основі запитів учнів та їх батьків, з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів та використовується на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування.

Навчальний план для учнів 8 –Б, В, Г та 9-х класів розроблено на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року №405 та з урахуванням особливостей та специфіки закладу авторської школи «Гімназії успішного Українця» додатки № 19-22

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано специфіку та особливості навчання в гімназії, а також гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. Так з метою збереження напряму розвитку авторської школи «Гімназія успішного Українця» та реалізації "моделі" випускника Гімназії успішного українця 8-А,Є 9-А, класах де навчаються кадети та паньанки (об'єднані) введені курси «Джура» та «Хореографія», також у 8-9 класах вводяться факультативні курси та курси за вибором, а саме: «Основи Робототехніки», «Світ німецької мови», «Українознавство» та «Моя Черкащина», «Основи медіаграмотності» .

Навчальний план для учнів 10-11 класів розроблено на основі таблиці 2 (Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти) Типової освітньої програми з урахуванням таблиці 3 (Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів) до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20 квітня 2018 року № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464) та з урахуванням особливостей та специфіки закладу авторської школи «Гімназії успішного Українця»

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія» та «Біологія і екологія».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами:

«Інформатика» 10-А, 10-В, 11-В класах;

«Технології» 10-Б, 10-Г, 11-А, 11-Б класах;

«Мистецтво» 10-А, 10-Б, 10-В, 10-Г, 11-А, 11-Б, 11-В класах.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибіркові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети: «Алгебра», «Геометрія» 10-А, 11-В класи, «Історія України», «Всесвітня історія» 10-Б, 11-А класи, клас, «Економіка» 10-В, «Англійська мова» 10-Г, «Англійська мова» та «Німецька мова» 11-Б
- факультативні курси: «Моя Черкащина», «Міжнародне гуманітарне право», «Соціальне шкільне підприємництво», «Українознавство», «Хореографія», «Основи медіаінформаційної грамотності», «Перша допомога у станах загрози життю».
- Практичні заняття з курсу "Захист України" будуть проводитись у відповідному навчальному центрі.

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних зазначені додатку №29 до освітньої програми. Навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9-ті класи) або окремо для циклу базового предметного навчання (7-9-ті класи) для в 8-А та 8-Є класів.

Основні види оцінювання здобувачів освіти - поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація. Поточний контроль здійснюють шляхом виконання різних видів завдань, передбачених навчальною програмою, зокрема для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів освіти протягом семестру. Окрім того, поточний контроль здійснюють під час практичних та лабораторних занять, а також за результатами перевірки контрольних, самостійних робіт, індивідуальних завдань. Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюють шляхом державної підсумкової атестації у формах згідно із Порядком проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом МОН від 07.12.2018 № 1369 (зі змінами).

Для відстеження результатів навчання учнів у закладі проводиться:

- моніторинг навчальних досягнень учнів — один раз на семестр;
- моніторинг наступності між ланками освіти за окремим планом — на початку та наприкінці навчального року.

Результати моніторингу оприлюднюються на сайті гімназії.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

I початковий рівень, коли в результаті вивчення навчального матеріалу учень: називає об'єкт вивчення (правило, вираз, формули, геометричну фігуру, символ тощо), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропонована йому безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.

II середній рівень, коли учень повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним у процесі навчання, здатний розв'язувати завдання за зразком.

III достатній рівень, коли учень самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати певні операції, загальна методика і послідовність (алгоритм) яких йому знайомі, але зміст та умови виконання змінені.

IV високий рівень, коли учень здатний самостійно орієнтуватися в нових для нього ситуаціях, складати план дій і виконувати його, пропонувати нові, невідомі йому раніше розв'язання, тобто його діяльність має дослідницький характер. Кожен наступний рівень вимог включає вимоги до попереднього, а також додає нові. Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та інші).

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається. **Семестрове оцінювання** здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учнів з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. **Річна оцінка** не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо. Наголошуємо, що відповідно до чинних нормативних актів і семестрова, і річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496. Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07 2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року № 621), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369, річне оцінювання може коригуватись.

Освітня програма навчання для 8-А та 8-Є класів з українською мовою навчання, що навчаються за програмою реалізації інноваційного освітнього проекту: «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» затвердженого наказом МОН від 02.04.2021 року №406 також складена на основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом Міністерства освіти та науки України від 19.02.2021 року №235 та «Методичних рекомендацій для закладів загальної середньої освіти, які є учасниками інноваційного освітнього проекту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» щодо особливостей організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти - базове предметне навчання (7-9 рік навчання)» затверджених листом МОН України від 11.08.2023 р. 1/11938-23. Типова освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення закладами загальної середньої освіти та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному циклі (адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання) базової середньої освіти. Типова освітня програма визначає вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

В умовах реалізації проекту пілотних класів Нової Української Школи, що навчаються за новим Державним стандартом базової загальної освіти та з урахуванням продовження другого циклу базової середньої освіти – **«базового предметного навчання»** 7-9 класи освіти адміністрація та вчителі

гімназії обрали модельні навчальні програмами з тих предметів та\або курсів які передбачені у даному циклі базової середньої освіти та продовжують роботу за модельними навчальними програмами, які передбачені на всі цикли навчання у базовій середній освіті за новим державним і в рамках визначених новим стандартом освітніх галузей і на основі обраних програм складають навчальні програми та продовжуватимуть пілотування Нової української школи у 8-х класах базової школи перший рік базового предметного навчання.

Навчальні плани 8-А та 8-Є класів (**додаток 18**) складені на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою навчання (зі змінами внесеними наказом МОН України від 09.08.2024 № 1120) та урахуванням особливостей навчання у класах кадетів та панянок, а також вивчення другої іноземної мови учнями даних класів.

Розділ IV.

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість проведення навчальних занять;
 моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти гімназії є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в гімназії;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю

- знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища школи;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.
 - постійний моніторинг змісту освіти;
 - спостереження за реалізацією освітнього процесу;
 - моніторинг технологій навчання;
 - моніторинг ресурсного потенціалу гімназії;
 - моніторинг управління ресурсами та процесами;
 - спостереження за станом соціально-психологічного середовища гімназії;
 - контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
 - розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.
 - рівень досягнень учнів вивчається: шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів; проведення контрольних зрізів; участі учнів гімназії у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проектів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і НМТ/ЗНО.

Для забезпечення якості освіти проводиться моніторинг з усіх складових освітньої діяльності закладу:

- Методична робота: підвищення кваліфікації адміністрації, учителів; планування методичної діяльності, робота методичних об'єднань на гімназійному та міському рівнях; робота з молодими вчителями.
- Виховна робота: рівень вихованості учнів, профілактична робота з учнями девіантної поведінки, якість роботи класних керівників, участь батьків у виховному процесі, результативність проведення загально-виховних заходів, спортивно-масова робота, організація патріотичного,

морального та естетичного виховання.

- Експериментальна і науково-дослідна робота: ступінь наукової обґрунтованості, результат нововведень, відповідність нововведень концепції розвитку школи, рівень наукової освіченості педагогів, науково-дослідницька діяльність учнів.
- Освітня діяльність: медичне, матеріально-технічне, навчально-методичне, інформаційне, психологічне забезпечення, безпека життєдіяльності, охорона праці.
- Показники контролю за медичним елементом: санітарно-гігієнічний режим; здоров'я і фізичний розвиток учнів; лікувально-профілактичні заходи; режим і якість харчування.
- Показники контролю за інформаційним елементом: керівні і нормативні документи про освіту; інформаційні технології; аналітичні документи.

На рівні гімназії розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє робити висновки про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний „продукт“ діяльності гімназії відповідає ідеальній „моделі“ випускника авторської школи «Гімназія успішного українця». При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) - не менше 150 годин протягом 5 років, атестація - 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація - 1 раз на 3 роки, участь у різних
 - методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання - протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти,

необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання - 2 рази на рік);

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, сучасна їдальня, буфет, наявність інтернету - 2 рази на рік);
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників - 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль - за потребою);
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета - 1 раз на 5 років, циклу предметів - за потребою, освітньої галузі - 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають „Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти“, які є обов’язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне - в кінці кожної теми, семестрове - в кінці кожного семестру, річне - в кінці року, державна підсумкова атестація - в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання - в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня - протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях - протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях - протягом навчального року);
- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників - 1 раз на рік);
- продовження навчання (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами - 1 раз на рік).

Кадрове забезпечення освітньої діяльності

На 1 вересня 2024 року гімназія на 100% укомплектована педагогічними кадрами з відповідною фаховою освітою. Освітній процес здійснює 88 педагогічних працівників (з них 5 - сумісники), з яких 86 вчителі (97,8%) мають повну вищу освіту, 1 учитель – рівень бакалавра (базову вищу освіту) (1,1%) та 1 учитель – молодший спеціаліст (неповну вищу). Серед вчителів закладу 52 (59%) - спеціалісти вищої категорії, 11 (12,5%) - спеціалісти I категорії, 7 (8%) - спеціалісти II категорії, 11 (12,5%) - спеціалісти. 10 педагогічних працівників мають педагогічне звання „старший учитель“ та 34 - звання „учитель-методист“.

Атестація педагогічних працівників

Враховуючи той факт, що педагогічні працівники повинні демонструвати зростання рівня своєї педагогічної майстерності, здійснюючи будь-яку професійну діяльність, не лише в рік атестації, але й в міжатаестаційний період, у гімназії проводиться моніторинг, який передбачає розгляд методичної діяльності вчителів на трьох її етапах:

I. У міжкурсовий період вчителі, що атестуються, активно працюють над підвищенням свого професійного рівня. Кожен з них має методичне навантаження:

Одним з основних аспектів методичної роботи вчителів є їх рівень володіння провідною темою самоосвіти, над якою вони працюють протягом п'яти років, адже самоосвіта має прогностичний випереджальний характер. Кожен учитель складає власний перспективний та річний плани роботи над своїми проблемними темами, які є складовою загальногімназійної науково-методичної проблеми. Перспективний план передбачає поетапну реалізацію роботи над проблемою, зміст, мету та форми узагальнення. Ефективному проведенню атестації передуює роз'яснювальна робота з вивченням нормативних документів на інструктивно-методичній нараді.

На II етапі, моніторинговому, здійснюються моніторингові дослідження навчальної, позакласної роботи, роботи з обдарованими, узагальнення досвіду методичної роботи, власних науково-дослідницьких робіт. Спільно з членами атестаційної комісії оформляються і систематизуються матеріали моніторингу, будуються діаграми, таблиці, які дають можливість визначити не тільки рівень мотиваційного, організаційного, гностичного компонентів, комунікативних здібностей, але й зробити порівняльний аналіз.

Аналіз освітнього процесу з предметів в гімназії проводиться відповідно річного плану гімназії та плану заходів щодо атестації вчителів.

На III етапі, підсумково-аналізуючому, проводиться звітування вчителів, що атестуються, про результати своєї роботи перед педагогічним колективом гімназії, „творчі звіти“, відкриті уроки, позакласні заходи. Заключним етапом атестації вчителів є моральне заохочення (нагородження грамотами освітніх установ різного рівня, узагальнення досвіду роботи).

Проходження курсової перепідготовки

Одним із провідних напрямів діяльності є підвищення наукового, фахового та методичного рівнів кожного вчителя, забезпечення психолого-педагогічного супроводу зростання їх педагогічної майстерності, самоосвіти та самовдосконалення. Важливим в самоосвітній діяльності є курсова перепідготовка у системі підвищення кваліфікації.

Розроблено перспективний план курсової перепідготовки, відповідно до потреб різних форм підвищення кваліфікації та індивідуальних запитів педагогів.

На підставі перспективного плану кожен вчитель один раз на 5 років проходить курси підвищення кваліфікації при КНЗ „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“

На підставі п. 7, 19 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого Постановою Кабінету

Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, на основі вибору педагогічних працівників школи було складено План підвищення кваліфікації педагогічних працівників гімназії на 2023 рік, затверджений рішенням педагогічної ради.

Результати підвищення кваліфікації педагогічних працівників гімназії у суб'єктів підвищення кваліфікації, що не мають ліцензії на підвищення кваліфікації, розглядаються на засіданні педагогічної ради з метою їх визнання.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності

Загальний фонд бібліотеки Черкаської гімназії №9 ім. О.М. Луценка становить 34117 примірників, із них: художня література – 6 117 примірників; підручники – 28000 примірників.

Учні гімназії на 98 % забезпечені підручниками.

В освітньому процесі гімназії використовуються навчальні програми, підручники, навчально-методичні посібники, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

У приміщенні гімназії 49 класних кімнат, кабінет медіаграмотності, сучасні кабінети фізики, хімії, біології, географії, 3 кабінети інформатики, кабінет математики, обслуговуючої праці, лабораторія технологій, спортивний та актовий зали, методичний кабінет, бібліотека, кабінет медогляду, кабінети STEAM-освіти, робототехніки, захисту України, лінгафонний кабінет.

При гімназії є сучасний спортивний майданчик, тренажерний комплекс. В підвальному приміщенні гімназії розташовано 3 тири. Забезпеченість гімназії меблями 100%.

Загальна площа приміщень – 7 631,2м

Загальна площа – 21934 га

Інтерактивна дошка – 13 шт.

Інтерактивна панель – 7 шт.

Нетбуків – 60 шт.

Проектори – 29 шт.

Телевізори – 8 шт.

Кондиціонери – 21 шт.

STEM – лабораторія

Комплекти робототехніки

Інтерактивний тир

5 сучасних кабінетів з обладнанням (Ейнштейн): математика, географія, фізика, хімія та біологія.

В гімназії задля безпеки дітей діє сучасна комплексна програма «Безпечна школа», це камери відеоспостереження (36 шт.), контрольно-пропускна система «NZ».

Розділ VI.

Якість проведення навчальних занять.

Рівень розвитку компетентностей (ключових та предметних) здобувачів освіти є головним критерієм в оцінці роботи вчителя. Контроль за якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти передбачає такі завдання:

- 1) виявлення фактичного рівня знань, умінь і навичок учнів та відповідність їх програмним вимогам;
- 2) з'ясування причин низької успішності учнів класу або окремих учнів;
- 3) вивчення системи роботи вчителя з відстаючими учнями з метою попередження недоліків та ліквідації прогалин у знаннях, а також системи роботи з обдарованими учнями;
- 4) надання методичної допомоги вчителю щодо підвищення якості знань, умінь і навичок учнів, удосконалення форм і методів роботи з відстаючими, а також з творчо обдарованими учнями.

Урок - це логічно закінчений, цілісний, обмежений визначеними часовими рамками етап освітнього процесу.

У ньому представлені всі основні елементи освітнього процесу: цілі та

задачі, зміст, форми, технологія, методи, засоби, контроль та оцінювання, тобто вся організаційна структура. Якість уроку залежить від правильного визначення кожного з цих компонентів та їх раціонального поєднання.

Вибудовуючи урок, педагоги визначають не тільки те, яка навчальна інформація чи способи дії повинні бути засвоєні, а й на якому рівні вони мають бути засвоєні на конкретному уроці. Але оскільки урок - це ланка цілісного навчального, розвивального та виховного процесу, відтак, не на кожному уроці основний його зміст може бути засвоєний на всіх трьох рівнях:

- сприйняття, осмислення й запам'ятовування;
- застосування знань і навичок за зразком;
- застосування знань і навичок у новій ситуації.

Сучасний зміст освіти та закономірності процесу навчання в цілому та засвоєння, зокрема, визначають ряд неодмінних вимог до уроку, які необхідно враховувати.

1. Урок передбачає не тільки виклад матеріалу, змісту, а й завдання, що припускають застосування засвоєння навчальної інформації на практиці.

2. Частина цих знань отримується учнями у процесі самостійного пошуку шляхом рішення пошукових задач наскільки пошук таких знань доступний для учнів відповідного віку, настільки важливі способи діяльності, які учень опановує у процесі пошуку.

3. Виклад навчального матеріалу на уроці є варіативним за своєю структурою. В одних випадках викладається готова інформація у формі пояснення та за допомогою ілюстрацій. В інших випадках матеріал вивчається шляхом постановки вчителем проблеми та розкриття шляхів її доказового рішення.

Виклад навчальної інформації може бути у формі розповіді, лекцій, читання підручника, перегляду діафільмів тощо. Характер викладу визначається внутрішньою структурою, способом побудови цілісного уроку - від пояснювально-ілюстративного до проблемного.

Одна з основних вимог до уроку - його науковість, неодмінною умовою науковості змісту уроку є ознайомлення учнів із доступними для них методами науки.

Істотною стороною уроку є індивідуалізація навчання. Це, по-перше, використання навчального матеріалу різного ступеня складності, що враховує інтереси та можливості різних категорій учнів, оскільки складний матеріал може виявитись не під силу деяким учням для активного засвоєння, але повинен бути зрозумілий усім. Це, по-друге, доручення учням завдань для самостійної роботи різного ступеня складності, але в такій системі, щоби слабкі та середні учні могли поступово переходити від менш важких завдань до більш складних. Це, по-третє, повернення учнів зі слабкою навченістю до більш складних завдань попередніх тем після вивчення наступних, коли завдання можуть бути вирішені на новому рівні підготовки.

4. Жоден урок не вирішує всіх задач навчання, розвитку та виховання учнів. Він є частиною теми, курсу, навчального предмета та взагалі процесу навчання, освіти. Важливо завжди усвідомлювати, яке місце він займає в системі навчального предмета, які його дидактичні, виховні та розвивальні цілі. Урок - логічна одиниця теми, розділу, курсу, педагогічний здобуток, і тому він повинен відрізнятися цілісністю, внутрішнім взаємозв'язком частин, єдиною логікою розгортання діяльності вчителя й учнів.

Дотримуючись основних вимог до уроку, учитель вносить як у здійснення цих вимог, так і у сполучення компонентів уроку своє педагогічне мистецтво, свій методичний почерк, що залежить як від характеру класу, так і від власних індивідуальних рис.

5. На уроці здійснюється розвиток навчальних компетентностей учнів за допомогою відтворення академічних знань учнями, вправ у вміннях і навичках, шляхом виконання завдань на застосування академічних компетентностей у нестандартній ситуації.

6. Освітній процес тупиковий без кількоразового повторення змісту

академічних знань і навчальних умінь. Форма повторення може бути різною, у залежності від цілей уроку та його змісту.

7. На уроках проводиться систематичне та планомірне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів. Головний критерій якості уроку - не застосування тих чи інших видів роботи учнів чи використаних учителем методик, а навченість учнів, досягнення цілей уроку. Культура вчителя, його інтелектуальний і моральний рівень є однією з головних умов ефективності уроку.

Основними методами контролю є спостереження уроків, усне опитування учнів за раніше складеними питаннями, опитування учнів у кінці уроку (5 - 7 хв.), короткочасні письмові роботи, письмові контрольні роботи після вивчення теми, в кінці семестру, навчального року.

До складання текстів контрольних робіт залучаються керівники шкільних методичних об'єднань.

Директор або заступник директора з навчально-виховної роботи перевіряють об'єктивність оцінки знань, умінь і навичок здобувачів освіти, відповідність її нормативним вимогам щодо оцінювання, наявності достатньої кількості оцінок для виставлення тематичної оцінки та за семестр.

Результати контролю за якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічною ради школи, методичних комісій, оформляються наказом по гімназії.

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітньої програми гімназії на 2024 - 2025 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріативної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти - „модель“ випускника

ДОДАТОК 1

**Навчальний план
для 1-х класів з українською мовою навчання під керівництвом Шияна
Р.Б.**

(відповідно до державного стандарту початкової освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		1-А клас	1-В клас	1-Г клас	1-Д клас	1-К клас
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	5
Мовно-літературна	Іноземна мова	2	2	2	2	2
Математична	Математика	3	3	3	3	3
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	2	2	2	2
Математична		1	1	1	1	1
Природнича		1	1	1	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна		1	1	1	1	1
Громадянська та історична		1	1	1	1	1
Технологічна		1	1	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		20+3	20+3	20+3	20+3	20+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1
Курс за вибором: «Україна – єдина країна»		1	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	20	20	20	20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної й варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	23	23	23	23

ДОДАТОК 2

**Навчальний план для 1-го класу,
що працює за науково – педагогічним проєктом « Інтелект України »
(відповідно до державного стандарту початкової освіти,
наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 “Про
затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту
«Інтелект України» (1-4 класи)”**

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень
		1- Б
Мовно - літературна (українська мова)	Українська мова	6
Математична	Математика	3
Мовно-літературна (література)	Я пізнаю світ	8
Математична		
Природнича		
Соціальна і здоров'я збережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна		
Фізкультурна		
Мистецька		
Іншомовна освіта	Іноземна мова	2+1*
Мистецька	Мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	2
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		20
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)		23

ДОДАТОК 3

**Навчальний план
для 2-х класів з українською мовою навчання під керівництвом Шияна
Р.Б.**

(відповідно до державного стандарту початкової освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		2-А клас	2-В клас	2-Г клас	2-Д клас	2-К клас
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	5
Мовно-літературна	Іноземна мова	3	3	3	3	3
Математична	Математика	3	3	3	3	3
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	2	2	2	2
Математична		1	1	1	1	1
Природнича		1	1	1	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна		1	1	1	1	1
Громадянська та історична		1	1	1	1	1
Технологічна		1	1	1	1	1
Інформатична		1	1	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		21+3	21+3	21+3	21+3	21+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1
Курс за вибором: «Україна – єдина країна»		1	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		22	22	22	22	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної й варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25	25	25	25

ДОДАТОК 4

**Навчальний план для 2-го класу,
що працює за науково – педагогічним проектом « Інтелект України »
(відповідно до державного стандарту початкової освіти,
наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 “Про
затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту
«Інтелект України» (1-4 класи)”**

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень
		2- Б
Мовно - літературна (українська мова)	Українська мова	6
Математична	Математика	4
Мовно-літературна (література)	Я пізнаю світ	8+1*
Математична		
Природнича		
Соціальна і здоров'я збережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна		
Фізкультурна		
Мистецька		
Іншомовна освіта	Іноземна мова	3
Мистецька	Мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	2
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		22
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)		25

ДОДАТОК 5

**Навчальний план
для 3-х класів з українською мовою навчання під керівництвом Шияна
Р.Б.**

(відповідно до державного стандарту початкової освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		3-А клас	3-В клас	3-Г клас	3-Д клас	3-К клас
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	5
Мовно-літературна	Іноземна мова	3	3	3	3	3
Математична	Математика	4	4	4	4	4
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	2	2	2	2
Математична		1	1	1	1	1
Природнича		1	1	1	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна		1	1	1	1	1
Громадянська та історична		1	1	1	1	1
Технологічна		1	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		22+3	22+3	22+3	22+3	22+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1
Курс за вибором: «Україна – єдина країна»		-	1	-	1	1
Курс за вибором «Хореографія»				1		
Курс за вибором «Уроки доброчесності»		1				
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної й варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	26	26	26

ДОДАТОК 6

**Навчальний план для 3-го класу,
що працює за науково – педагогічним проєктом « Інтелект України »
(відповідно до державного стандарту початкової освіти,
наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 “Про
затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту
«Інтелект України» (1-4 класи)**

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень
		3- Б
Мовно - літературна (українська мова)	Українська мова	6
Математична	Математика	4
Мовно-літературна (література)	Я пізнаю світ	8+1*
Математична		
Природнича		
Соціальна і здоров'я збережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна		
Фізкультурна		
Мистецька		
Іншомовна освіта	Іноземна мова	3
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	2
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		23
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)		26

ДОДАТОК 7

**Навчальний план
для 4-х класів з українською мовою навчання під керівництвом Шияна
Р.Б.**

(відповідно до державного стандарту початкової освіти, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»)

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		4-А клас	4-В клас	4-Г клас	4-Д клас	4-К клас
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	5
Мовно-літературна	Іноземна мова	3	3	3	3	3
Математична	Математика	4	4	4	4	4
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	2	2	2	2
Математична		1	1	1	1	1
Природнича		1	1	1	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна		1	1	1	1	1
Громадянська та історична		1	1	1	1	1
Технологічна		1	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		22+3	22+3	22+3	22+3	22+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1
Курс за вибором: «Україна – єдина країна»		1	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної й варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26	26	26	26

ДОДАТОК 8

**Навчальний план 4-го класу,
що працює за науково – педагогічним проектом « Інтелект України »
(відповідно до державного стандарту початкової освіти,
наказу Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/196 “Про
затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту
«Інтелект України» (1-4 класи)”**

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень
		4- Б
Мовно - літературна (українська мова)	Українська мова	6
Математична	Математика	4
Мовно-літературна (література)	Я пізнаю світ	8+1 *
Математична		
Природнича		
Соціальна і здоров'я збережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна		
Фізкультурна		
Мистецька		
Іншомовна освіта	Іноземна мова	3
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	2
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження учня		23
Загальна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)		26

ДОДАТОК 9

Навчальний план
для 5-х класів з українською мовою навчання що навчаються за державним
стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		5А
Мовно і літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5
	Друга іноземна мова (німецька)	2
	Зарубіжна література	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1,5
Мистецька	Музичне мистецтво	0,5
	Образотворче мистецтво	1
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
Технологічна	Технології	1,5
Інформатична	Інформатика	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом (без фіз. культури)		26
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2
Факультативи	Хореографія	1
	Основи військової підготовки	0,5
	Основи робототехніки	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31

Примітка: у 5-А за рахунок резерву та перерозподілу годин мовно-літературної галузі введено другу іноземну мову (німецьку) – 2 години на тиждень

ДОДАТОК 10**5-Б****Навчальний план**

для 5-х класів з українською мовою навчання
(науково-педагогічний проект «Інтелект України»)

Освітні галузі	Навчальні предмети	5Б
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Іноземна мова	5
Математична	Математика	6
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля.	2
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття.	1
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємося разом	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1,5
Технологічна	Технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька*	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	0,5
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	0,5
Фізична культура**	Фізична культура	3
Разом (без фіз. культури)		27
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Факультативи	Еврика	1
Гранично допустиме навантаження на учня		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31

ДОДАТОК 11

Навчальний план
для 5-х класів з українською мовою навчання що навчаються за державним
стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи		
		5В	5Г	5Д
Мовна і літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1,5	1,5	1,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	1	1	1
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	1	1	1
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Технологічна	Технології	2	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фіз. культури)		26	26	26
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	2
Факультативи	Основи робототехніки	1	1	1
	Українознавство	1	1	1
Гранично допустиме навантаження на учня		28	28	28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31	31	31

ДОДАТОК 12

Навчальний план
для 6-х класів з українською мовою навчання що навчаються за державним
стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи	
		6А	6Є
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5
	Друга іноземна мова (німецька)	2	2
	Зарубіжна література	1	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2
	Громадянська освіта	0,5	0,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	0,5	0,5
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	1	1
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	1,5	1,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Технологічна	Технології	1,5	1,5
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фіз. культури)		29	29
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2
Факультативи	Хореографія	1	1
	«Основи військової підготовки»	0,5	0,5
		0,5	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		31	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31+3 (34)	31+3 (34)

Примітка: у 6-А та 6-Є класах за рахунок резерву та перерозподілу годин мовно-літературної галузі введено другу іноземну мову (німецьку) – 2 години на тиждень

ДОДАТОК 13

6-Б

**Навчальний план для 6-х класів з українською мовою навчання
(науково-педагогічний проєкт «Інтелект України»)**

Освітні галузі	Навчальні предмети	6-Б
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Іноземна мова	5
Математична	Математика	6
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля.	2
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття.	1
	Географія	2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємося разом	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	2,5
Технологічна	Технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька*	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	0,5
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	0,5
Фізична культура**	Фізична культура	3
Разом (без фіз. культури)		30
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Факультативи	Еврика	1
Гранично допустиме навантаження на учня		31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		34

ДОДАТОК 14

Навчальний план
для 6-х класів з українською мовою навчання що навчаються за державним
стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи		
		6В	6Г	6Д
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2	2
	Громадянська освіта	0,5	0,5	0,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	1	1	1
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	1	1	1
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
	Географія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Технологічна	Технології	2	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фіз. культури)		29	29	29
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2	2
Факультативи	Основи робототехніки	1	1	1
	Культура Стилю	1	1	0,5
Індивідуальні заняття		-	-	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		31	31	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		31+3 (34)	31+3 (34)	31+3 (34)

ДОДАТОК 15

Навчальний план
для 7-х класів з українською мовою навчання що навчаються за
державним стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи	
		7А	7Є
Мовно-літературна	Українська мова	3	3
	Українська література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5
	Друга іноземна мова (німецька)	2	2
	Зарубіжна література	1	1
Громадянська та історична	Історія України	1	1
	Всесвітня Історія	1	1
	Громадянська освіта	0,5	0,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	0,5	0,5
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	1	1
Математична	Алгебра	3	3
	Геометрія	2	2
Природнича	Біологія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1	1
	Географія	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фіз. культури)		30,5	30,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1,5	1,5
Факультативи	Хореографія	1	1
	«Джура»	0,5	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		32	32
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		32+3 (35)	32+3 (35)

Примітка: у 7-А та 7-Є класах за рахунок резерву та перерозподілу годин мовно-літературної та мистецької галузі введено другу іноземну мову (німецьку) – 2 години на тиждень

ДОДАТОК 16

7-Б
Навчальний план
для 7-х класів з українською мовою навчання
(науково-педагогічний проект «Інтелект України»)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		7Б
Мовно-літературна, мистецька	Українська мова	3
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	5
	Зарубіжна література і мистецтво	1,5
Громадянська та історична галузь	Історія: Україна і світ	2
Мистецька галузь	Музичне мистецтво	0,5
	Образотворче мистецтво	0,5
Математична галузь	Алгебра	3,5
	Геометрія	2,5
Природнича галузь	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1
Технологічна галузь	Технології	1
	Інформатика	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом (без фіз. культури)		31,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття		0,5
Індивідуальні заняття	Еврика	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня (на тиждень)		32
Всього (без урахування поділу на групи) (на тиждень)		35
Всього (На рік)		1225

ДОДАТОК 17

Навчальний план
для 7-х класів з українською мовою навчання що навчаються за
державним стандартом базової середньої освіти затвердженому
постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи		
		7В	7Г	7Д
Мовно-літературна	Українська мова	3	3	3
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5
Громадянська та історична	Історія України	1	1	1
	Всесвітня Історія	1	1	1
	Громадянська освіта	0,5	0,5	0,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво». Музичне мистецтво	1	1	1
	Інтегрований курс «Мистецтво». Образотворче мистецтво	1	1	1
Математична	Алгебра	3	3	3
	Геометрія	2	2	2
Природнича	Біологія	2,5	2,5	2,5
	Фізика	2	2	2
	Хімія	1	1	1
	Географія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Технологічна	Технології	1	1	1
Інформатична	Інформатика	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фіз. культури)		31	31	31
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1
Факультативи	Українознавство	1	1	
	«Моя Черкащина»			1
Гранично допустиме навантаження на учня		32	32	32
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		32+3 (35)	32+3 (35)	32+3 (35)

ДОДАТОК 18

Навчальний план

для 8-х класів з українською мовою навчання що навчаються за програмою реалізації інноваційного освітнього проекту: «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти»

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи	
		8А	8Є
Мовно-літературна	Українська мова	3	3
	Українська література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3	3
	Друга іноземна мова (німецька)	2	2
	Зарубіжна література	1	1
Громадянська та історична	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня Історія	1	1
	Громадянська освіта	0,5	0,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1
Математична	Алгебра	3	3
	Геометрія	2	2
Природнича	Біологія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	2	2
	Географія	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Підприємництво і фінансова грамотність	0,5	0,5
Технологічна	Технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фіз. культури)		31,5	31,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1,5	1,5
Факультативи	Хореографія	1	
	Основи робототехніки		1
	«Джура»	0,5	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33	33
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		33+3 (36)	33+3 (36)

Примітка: у 8-А та 8-Є класах здійснено перерозподіл годин мовно-літературної та мистецької галузі введено другу іноземну мову (німецьку) – 2 години

ДОДАТОК 19

Навчальний план
Для 8-х класів з українською мовою навчання
відповідно до державного стандарту базової та повної середньої освіти
(відповідно до постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392
(Чинний до 01.09.2026 року)
для класів з поглибленим вивченням математики

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		8В
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Мистецтво	Мистецтво	1
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2,5
Природознавство	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5
	Фізична культура	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3,5
	Алгебра	3
	Геометрія	0,5
Разом (без фіз. культури)		31
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2
Факультативи	Українознавство	1
	Основи робототехніки	1
Індивідуальні заняття	-	-
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		36

Примітка: здійснено перерозподіл годин між предметами інваріантної складової робочого навчального плану:

8-В:

Геометрія (+0,5)

Основи здоров'я (- 0,5)

ДОДАТОК 20

Навчальний план
Для 8-х класів з українською мовою навчання
відповідно до державного стандарту базової та повної середньої освіти (відповідно до
постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392
(Чинний до 01.09.2026 року)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи	
		8Б	8Г
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом (без фіз. культури)		28,5	28,5
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	3
Факультативи	Основи робототехніки	1	1
	«Моя Черкащина»	1	-
	Основи медіаграмотності	-	1
Індивідуальні заняття	Хімія	0,5	0,5
	Англійська мова	0,5	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33	33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		34,5	34,5

ДОДАТОК 21

Навчальний план
Для 9-х класів з українською мовою навчання
відповідно до державного стандарту базової та повної середньої освіти (відповідно до
постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392
(Чинний до 01.09.2026 року)
для класів з поглибленим вивченням математики

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		9В
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво	Мистецтво	0,5
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	3
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5
	Фізична культура	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3
	Алгебра	3
Разом (без фіз. культури)		32
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1
Факультативи		0,5
Індивідуальні заняття	Фізика	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		36

Примітка: здійснено перерозподіл годин між предметами інваріативної складової робочого навчального плану:

9-В:

геометрія (+1)

Основи здоров'я (- 0,5)

Мистецтво (- 0,5)

ДОДАТОК 22

Навчальний план
Для 9-х класів з українською мовою навчання
відповідно до державного стандарту базової та повної середньої освіти (відповідно до
постанови КМУ від 23.11.2011 року № 1392
(Чинний до 01.09.2026 року)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи			
		9А	9Б	9Г	9Д
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	1	1	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1	1	1
Математика	Алгебра	2	2	2	2
	Геометрія	2	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2	2
	Географія	1,5	1,5	1,5	1,5
	Фізика	3	3	3	3
	Хімія	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1
	Інформатика	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3
Разом (без фіз. культури)		30	30	30	30
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	3	3	3
Факультативи	Основи робототехніки	-	1	-	1
	«Моя Черкащина»	-	1	1	-
	«Світ німецької мови»	1	-	1	1
	Хореографія	1	-	-	-
	Джура	0,5	-	-	-
Індивідуальні заняття	Правознавство	0,5	0,5	0,5	0,5
	Фізика	-	-	0,5	-
	Українська мова	-	0,5	-	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		36	36	36	36

ДОДАТОК 23

**Навчальний план
Математичний профіль**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		10А
	Базові предмети	28
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	2
Математика	Алгебра і початки аналізу	2
	Геометрія	2
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	1,5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>		2
Інформатика	Інформатика	1
Мистецтво	Мистецтво	1
<i>Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		8
Профільні предмети	Алгебра	4
	Геометрія	1
Факультативи	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
		0,5
Індивідуальні заняття	Фізика	0,5
	Правознавство	0,5
	Українська література	0,5
		0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

Примітка: здійснено перерозподіл годин між предметами інваріантної складової робочого навчального плану:

10-А:

Алгебра (+0,5)

Геометрія (+0,5)

Мистецтво (- 0,5)

Інформатика (- 0,5)

ДОДАТОК 24

**Навчальний план
Історичний профіль**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		10Б
	Базові предмети	27
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	2
Математика	Алгебра і початки аналізу	1,5
	Геометрія	1,5
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	1,5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>		3
Мистецтво	Мистецтво	1,5
Технології	Технології	1,5
<i>Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		8
Профільні предмети	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	2
Факультативи	Міжнародне гуманітарне право	1
	Хореографія	1
	Основи медіаінформаційної грамотності	1
	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
Індивідуальні заняття	Фізика	0,5
	Правознавство	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

ДОДАТОК 25

Навчальний план
економічний профіль

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		10В
	Базові предмети	28
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	2
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	1,5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
	<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>	3
Мистецтво	Мистецтво	1,5
Інформатика	Інформатика	1,5
<i>Додатковий час на профільні предмети, , спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		7
Профільні предмети	Економіка	3
Факультативи	«Соціальне шкільне підприємництво»	1
	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
Індивідуальні заняття	Фізика	0,5
	Правознавство	0,5
	Українська література	0,5
		0,5
		0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

Примітка: здійснено перерозподіл годин між предметами інваріантної та варіативної складової робочого навчального плану:

10-В:

Алгебра (+0,5)

Геометрія (+0,5)

ДОДАТОК 26

**Навчальний план
Іноземна філологія**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		10Г
	Базові предмети	27
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	2
Математика	Алгебра і початки аналізу	1,5
	Геометрія	1,5
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	1,5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>		3
Мистецтво	Мистецтво	1,5
Технології	Технології	1,5
<i>Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		8
Профільні предмети	Іноземна мова (англійська)	3
Факультативи	Міжнародне гуманітарне право	1
	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
	Офісні інформаційні технології	1
Індивідуальні заняття	Правознавство	0,5
	Українська література	0,5
	Хімія	0,5
		0,5
		0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

ДОДАТОК 27

**Навчальний план
Історичний профіль**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		11А
	Базові предмети	26
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Математика	Алгебра і початки аналізу	1,5
	Геометрія	1,5
Природознавство	Біологія і екологія	2
	Географія	1
	Фізика і астрономія	4
	Хімія	2
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>		3
Мистецтво	Мистецтво	1,5
Технології	Технології	1,5
<i>Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		9
Профільні предмети	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	2
Факультативи	«Моя Черкащина»	1
	Хореографія	1
	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
	Офісні інформаційні технології	1
Індивідуальні заняття	Правознавство	0,5
	Хімія	0,5
		0,5
		0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

ДОДАТОК 28

Навчальний план
Іноземна філологія

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		11Б
	Базові предмети	27
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	3
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Математика	Алгебра і початки аналізу	1,5
	Геометрія	1,5
Природознавство	Біологія і екологія	2
	Географія	1
	Фізика і астрономія	4
	Хімія	2
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
Вибірково - обов'язкові предмети		2
Мистецтво	Мистецтво	1
Технології	Технології	1
Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття		9
Профільні предмети	Іноземна мова (англійська)	2
	Друга іноземна мова (німецька)	3
Факультативи	Хореографія	1
	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
		1
Індивідуальні заняття	Українська література	0,5
	Українська мова	0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

Примітка: здійснено перерозподіл годин між предметами інваріантної складової робочого навчального плану:

10-Б:

Іноземна мова (англійська) (+1)

Мистецтво (- 0,5)

Технології (- 0,5)

ДОДАТОК 29

**Навчальний план
Математичний профіль**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи
		11В
	Базові предмети	26
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
Математика	Алгебра і початки аналізу	1,5
	Геометрія	1,5
Природознавство	Біологія і екологія	2
	Географія	1
	Фізика і астрономія	4
	Хімія	2
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
Захист України	Захист України	1,5
<i>Вибірково - обов'язкові предмети</i>		3
Інформатика	Інформатика	1,5
Мистецтво	Мистецтво	1,5
<i>Додатковий час на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</i>		9
Профільні предмети	Алгебра	4,5
	Геометрія	1,5
Факультативи	Перша допомога у станах загрози життю	0,5
		0,5
Індивідуальні заняття	Українська література	0,5
	Українська мова	0,5
	Фізика	0,5
		0,5
Гранично допустиме навантаження на учня		33
Всього фінансується (без урахування поділу на групи)		38

ДОДАТОК 30

**Перелік модельних і навчальних програм
на 2024-2025 навчальний рік**

№ ЗП	Освітня галузь	Навчальний предмет	Класи	Програма
1.	Мовно-літературна галузь	Українська мова	5-6	НУШ Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (науки автори: Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.), наказ Міністерства освіти і України від 12.07.2021 № 795.
2.	Мовно-літературна галузь	Українська мова	5-7	Навчальна програма «Українська мова. 5-9 класи» (автори: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальній літературі та начальним програмам за № 3.0251-2022. Навчально-педагогічний проєкт «Інтелект України»
3.	Мовно-літературна галузь	Українська мова	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (науки автори: Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.), наказ Міністерства освіти і України від 24.07.2023 № 883.
4.	Мовно-літературна галузь	Українська мова	8-9	Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. (автори: Глазова О. П., Романенко Ю. О., Голуб Н. Б., Кондесюк Т. В., Котусенко О. Ю., Мельниченко О. М., Михайловська Н. А., Панченков А. О., Пчеляна Л. В.) – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804).
5.	Мовно-літературна галузь	Українська мова	10-11	Навчальна програма з української мови (рівень стандарту) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл (автори: Голуб Н.Б., Котусенко О.Ю., Горошкіна О.М., Новосьолова В.І., Романенко Ю.О., Кондесюк Т.В., Король О.М., Тарасенко О.О., Сергєєва Н.В., Ткачова Г.В.), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки від 23.10.2017 № 1407.
6.	Мовно-літературна галузь	Українська література	5-6	НУШ Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.), наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795.

7.	Мовно-літературна галузь	Українська література	5-6	Навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» (авт. Гавриш І.В., Гученко С.М., Мартиновець С.М.) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальній літературі та начальним програмам за № 3.0271-2022. Навчально-педагогічний проєкт «Інтелект України»
8.	Мовно-літературна галузь	Українська література	7	Навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» (авт. Гавриш І.В., Гученко С.М.) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальній літературі та начальним програмам за N 3.0246-2024. Навчально-педагогічний проєкт «Інтелект України»
9.	Мовно-літературна галузь	Українська література	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Пахаренко., Слижук О.А., Тригуб І.А.), наказ Міністерства освіти і України від 24.07.2023 № 883.
10.	Мовно-літературна галузь	Українська література	8-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська література: 5–9 класи. Автори: К.В.Таранік-Ткачук, М.П.Бондар, О.М.Івасюк, С.А.Кочерга, Л.І.Кавун, О.І.Неживий, Н.В.Михайлова, Р.В.Мовчан (керівник групи). – К., 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН № 804 від 07.06.2017 р.).
11.	Мовно-літературна галузь	Українська література	10-11	Українська література. 10-11 класи (рівень стандарту). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (автори: Р.В. Мовчан, С.Р. Молочко, Д.І. Дроздовський, Л.Т.Коваленко, А.М. Фасоля, В.І. Цимбалюк.), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року.
12.	Мовно-літературна галузь	Зарубіжна література	5-8	НУШ Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795.
13.	Мовно-літературна галузь	Зарубіжна література	5-6	Навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» (авт. Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.М.) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», лист ІМЗО від 22.06.2022 № 22.1/12. Навчально-педагогічний

				проект «Інтелект України»
14.	Мовно-літературна галузь	Зарубіжна література	7	Навчальна програма інтегрованого курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7–9 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В. Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0245-2024)
15.	Мовно-літературна галузь	Зарубіжна література	7-9	Зарубіжна література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи Авт.: Ніколенко О.М., Таранік-Ткачук К.В. та ін.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН від від 03.08.2022 № 698).
16.	Мовно-літературна галузь	Зарубіжна література	10-11	Зарубіжна література. Програма для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (рівень стандарту) (авт. Юлдашева Л.П., Ніколенко О.М., Ісаєва О.О. та ін.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН від 23.10.2017 № 1407).
17.	Мовно-літературна галузь (іншомовна)	Іноземна мова (англійська)	5-8	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. Затвердено наказ МОН від 12.07.21 № 795 НУШ та Навчально-педагогічний проєкт «Інтелект України»
18.	Мовно-літературна галузь (іншомовна)	Друга іноземна мова (німецька)	5-8	НУШ «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л. наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795.
19.	Мовно-літературна галузь (іншомовна)	Іноземна мова (англійська)	7-9	Навчальні програми з іноземних мов для ЗНЗ і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (5-9 класи), затверджені наказом МОН України від 07.6.2017 №804
20.	Мовно-літературна галузь (іншомовна)	Іноземна мова (англійська)	10-11	Навчальні програми з іноземних мов для ЗНЗ 10-11 класи, Київ 2010. Оновлено за наказом МОН України від 20.04.2018
21.	Громадянська та історична галузь	«Вступ до історії України та	5	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В.,

		громадянської освіти»		Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795) НУШ
22.	Громадянська та історична галузь	«Історія України. Всесвітня історія»	6	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 №795) НУШ
23.	Громадянська та історична галузь	Вступ до історії (Інтегрований курс)	5-6	Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Дяків В. Г., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я, Хлипавка Л.М.) Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 30 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0197-2022 НПП «Інтелект України»
24.	Громадянська та історична галузь	Інтегрований курс	7	Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М.,Пастушенко Р. Я.,Хлипавка Л. М.) НПП «Інтелект України»
25.	Громадянська та історична галузь	Історія України	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001) Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол No 6); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0231-2024
26.	Громадянська та історична галузь	Всесвітня історія	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посулько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.) (наказ

				Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 №1001)
27.	Громадянська та історична галузь	Історія України. Всесвітня історія	8-9	Історія України. Всесвітня історія 5-9 класи. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА для загальноосвітніх навчальних закладів (Оновлена програма укладена відповідно до наказу МОН від від 03.08.2022 № 698) укладачі: Пометун О., Атамась О., Власов В., Гаврилюк Ж., Євтушенко Р., Комаров Ю., Костюк І., Ладиченко Т., Малієнко Ю., Осмоловський С., Ставнюк В., Ткаченко В., Тимченко А. У 2017 р. над оновленням програми працювала Робоча група у складі: Мудрий М. Пастушенко Р., Бурлака О., Євтушенко Р., Ксьондзик Т., Майданик О., Хлипавка Л., Щупак І.
28.	Громадянська та історична галузь	Громадянська освіта	8	Модельна навчальна програма «Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Васильків І. Д., Кравчук В. М., Танчин І. З.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2024 року № 1138)
29.	Громадянська та історична галузь	Історія України. Всесвітня історія	10-11	Історія України. Всесвітня історія 10–11 класи НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА для загальноосвітніх навчальних закладів: Мудрий М., Байкеніч Г., Баханов К., Бурлака О., Гирич І., Євтушенко Р., Кендзьор П., Ксьондзик Т., Майданик О. Митрофаненко Ю., Осмоловський С., Пастушенко Р., Руккас А., Скальський В., Хлипавка Л., Черевко О., Щупак І.) (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698).
30.	Громадянська та історична галузь	Основи правознавства	9	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (укладачі Ремех Т.О., Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є, Лоха Л.О., Силенко В.В.). Навчальна програма (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
31.	Громадянська та історична галузь	Громадянська освіта	10	Навчальна програма «Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)» (Укладачі Тамара Бакка, Наталія Беца, Поліна Вербицька, Оксана Волошенюк, Раїса Євтушенко, Тетяна Мелешенко, Олександр Мокрогуз, Олег Муза, Вікторія Павловська-Кравчук, Тетяна Ремех, Елла Ситник, Наталія Ступницька, Ольга Педан-Сліпихіна) (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
32.	Мистецька галузь	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс)	5-6	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти Масол Л. М., Просіна О. В. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 №795) НУШ, науково-педагогічний проект «Інтелект України
33.	Мистецька	«Мистецтво.	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Мистецтво.

	галузь	7–9 класи (інтегрований курс)»		7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гайдамака О. В., Лемешева Н. А.) затверджена наказ Міністерства освіти і України від 24.07.2023 № 883.
34.	Мистецька галузь	Мистецтво	8-9	Мистецтво 5-9 клас Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (укл. Масол Л., Коваленко О. та ін.), наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804.
35.	Мистецька галузь	Мистецтво	10-11	Мистецтво. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи (Рівень стандарту) авт.: Абрамян Л., Гайдамака О., наказ МОН від 23.10.2017р. №1407.
36.	Математична галузь	Математика	5-6	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С (наказ МОН від 12.07.2021 № 795) НУШ
37.	Математична	Математика	5-6	Навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.) Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол №7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0189-2022 науково-педагогічний проєкт «Інтелект України
38.	Математична	Алгебра	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Алгебра. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
39.	Математична	Геометрія	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Геометрія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О. С.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
40.	Математична галузь	Математика	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів) Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
41.	Математична галузь	Математика	8-9	Навчальна програма для поглибленого вивчення математики в 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів (колектив авторів) Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
42.	Математична галузь	Математика	10-11	Навчальна програма "Математика (рівень стандарту). 10-11 класи" Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

43.	Математична галузь	Математика	10-11	Навчальна програма "Математика (початок вивчення на поглибленому рівні з 8 класу, профільний рівень). 10-11 класи " Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
44.	Природнича галузь	«Пізнаємо природу»	5-6	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 12.07.2021 № 795) НУШ
45.	Природнича галузь	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля»	5-6	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І.В., Гога С.С., Задорожний К.М., Калиновська Г.О.) Схвалено для використання в освітньому процесі (протоколи засідань експертних комісій з біології та екології від 31.05.2022 року (протокол №4), з географії від 25.05.2022 (протокол №4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0199-2022)
46.	Природнича галузь	«Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття»	5-6	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для 5-6 класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І.В., Сухов Р.В.) Схвалено для використання в освітньому процесі(протоколи засідань експертних комісій з фізики від 06.06.2022 року (протокол №3), з хімії від 25.05.2022 (протокол №4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0201-2022)
47.	Природнича галузь	Географія	6-8	НУШ Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
48.	Природнича галузь	Географія	6-7	Навчальна програма «Географія» для 6-9 класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І.В., Гога С.С., Свір Н.В.) Схвалено для використання в освітньому процесі (протокол засідання експертної комісії з географії від 25.05.2022 (протокол №4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022)
49.	Природнича	Біологія	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9

	галузь			класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Соболев В. І.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
50.	Природнича галузь	Біологія	7	Навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.) Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 23 лютого 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталогі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0194-2024
51.	Природнича галузь	Біологія	8-9	Начальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 6-9 класи. Біологія. Географія. Програма затверджена (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
52.	Природнича галузь	Біологія	10-11	Навчальна програма для ЗНЗ для 10-11 класів «Біологія та екологія». Схвалена наказом МОН 23.10.2017 № 1407
53.	Природнича галузь	Географія	8-9	Навчальна програма «Географія. 6-9 класи» «Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
54.	Природнича галузь	Географія	10-11	Навчальна програма «Географія» 10-11 клас Рівень стандарту. (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
55.	Природнича галузь	Фізика	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» Максимович З. Ю., Білик М. М., Варениця Л. В., Коваль Г. С., Микитеєк О. М., Ординович М. Б., Созанський А. В., Шевців В. Ф. (гриф наказ МОН від 20.02.2023 № 184)
56.	Природнича галузь	Фізика	8-9	Навчальна програма для ЗНЗ з фізики 7-9 класи. Наказ МОН 07.06.2017 №804
57.	Природнича галузь	Фізика	10-11	Навчальна програма для ЗНЗ 10-11 класи «Фізика і астрономія». Наказ МОН 24.11.2017 №1539 (рівень стандарту)
58.	Природнича галузь	Хімія	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575)
59.	Природнича галузь	Хімія	8-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи. Програма затверджена Наказом МОН від 07.06.2017 №804
60.	Природнича галузь	Хімія	10-11	Навчальні програми для ЗНЗ. Хімія. 10-11 класи. Наказ МОН від 23.10.2017 №1407. Рівень стандарт,

				рівень профільний.
61.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	«Здоров'я, безпека та добробут»	5-6	НУШ Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Шиян О.) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 12.07.2021 № 795)
62.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	«Здоров'я, безпека та добробут»	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О. І., Дяків В. Г., Седоченко А. Б., Страшко С. В.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)
63.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	Підприємництво і фінансова грамотність	8	НУШ Модельна навчальна програма «Підприємництво і фінансова грамотність. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Панченко С. Ю.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 13.12.2021 № 1358)
64.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	«Навчаємось разом»	5-7	Навчальна програма «Навчаємось разом (інтегрований курс)» для 5–9 класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.) Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0257-2022
65.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	Основи здоров'я	7-9	Навчальна програма для ЗНЗ. 5-9 класи. Основи здоров'я. (затверджена наказом МОН від від 03.08.2022 № 698)
66.	Соціальна та здоров'язбережувальна галузь	Економіка	10-11	Програма для закладів загальної середньої освіти "Економіка. 10-11 класи. (Профільний рівень) Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
67.	Технологічна галузь	Технології	5-6	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Туташинський В. І.). (наказ МОН від 12.07.2021 № 795) НУШ
68.	Технологічна галузь	Технології	7	НУШ Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти (автор Туташинський В. І.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ

				Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
69.	Технологічна галузь	Технології	8	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А. І., Кліщ О. М., Мороз О. О.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 10.09.2024 № 1279)
70.	Технологічна галузь	Трудове навчання	7-9	Навчальна програма «Трудове навчання 5-9 класи» (рекомендовано МОН України (наказ від 07.06.2017 №804)
71.	Технологічна галузь	Технології	10-11	Навчальна програма «Технології 10-11 класи» (рекомендовано МОН України (наказ від 23.10.2017 №1407)
72.	Інформатична галузь	Інформатика	5-6	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.) (наказ МОН від 12.07.2021 № 795) НУШ. Інтелект України
73.	Інформатична галузь	Інформатика	7-8	НУШ Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Завадський І. О., Коршунова О. В., Твердохліб І. А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)
74.	Інформатична галузь	Інформатика	7-9	Інформатика 5-9 клас.(Автори: Морзе, Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакоцько В.В) (рекомендовано МОН України (Наказ від 07.06.2017 №804)
75.	Інформатична галузь	Інформатика	10-11	Навчальна програма вибірково-обов'язкового предмету для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. Вибірковий модуль. Графічний дизайн. Інформатика. Програми для профільного навчання та допрофільної підготовки. В частині варіативної складової Лист ІМЗО від 12.05.2017 № 2.1/12-Г-109
76.	Фізична культура	Фізична культура	1-2	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).
77.	Фізична культура	Фізична культура	3-4	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).
78.	Фізична культура	Фізична культура	5-6	НУШ: Міністерство освіти й науки України. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломосьць Г.А. , Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В., Стеценко В.Г., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик

				В.М. та інші). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795
79.	Фізична культура	Фізична культура	7	НУШ: Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Коломєєв Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2023 року № 883
80.	Фізична культура	Фізична культура	7-9	Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи (затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407). Робоча група, яка здійснила оновлення програми відповідно до наказу № 52 Міністерства освіти і науки України від 13.01.2017 р. та наказу №201 від 10.02.2017: М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексеїчук, В.В. Деревянко та інші.
81.	Фізична культура	Фізична культура	10-11	Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класи. Рівень стандарту. Робоча група, яка здійснила розроблення навчальної програми відповідно до наказу № 451 Міністерства освіти і науки України від 22.03.2017 р.: М.В. Тимчик, Є.Ю. Алексеїчук, В.В. Деревянко, В.М. Єрмолова, В.О.Сілкова.
82.	Початкова школа Мовно-літературна		1-2	Модельна навчальна програма з української мови. І цикл (1-2 класи) https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/Pilot/2k/program/navchalna-programa-z-ukrainskoi-movi-i-tsikl-1-2-klasi-1.pdf
83.	Початкова школа Математична		1-2	Модельна навчальна програма з математики. І цикл (1-2 класи) https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/Pilot/2k/program/navchalna-programa-z-matematiki-i-tsikl-1-2-klasi-1.pdf
84.	Початкова школа Я досліджую світ		1-2	Модельна навчальна програма з Я досліджую світ. І цикл (1-2 класи) https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/Pilot/2k/program/navchalna-programa-z-ya-doslidzhuyu-svit-i-tsikl-1-2-klasi-1.pdf • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 1. “Я –

			<u>школяр”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 2. “Мій/наш клас”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 3. “Мої друзі”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 4. “Моє довкілля”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 5. “Осінь”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 6. “Я – і моя Батьківщина”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 7. “Ми – підприємливі”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 8. “Техніка, яка допомагає”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 9. “Ігри”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 10. “Театр”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 11. “Мода”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 12. “Пригоди крапельки”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 13. “Зима”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 14. “Таємниці космосу”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 15. “Подорожуємо в часі”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 16. “Зимові свята”</u> • <u>Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 17. “Світ захоплень”</u>
--	--	--	--

			• Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 18. “Я – мандрівник” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 19. “Ми – дослідники. Ми – винахідники” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 20. “Спорт” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 21. “Мої улюблені книги” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 22. “Транспорт” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 23. “Професії” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 24. “Час. Як керувати часом?” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 25. “Весна” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 26. “Весняні свята. Великдень” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 27. “Навіщо їсти” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 28. “Світ рослин” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 29. “Світ тварин” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 30. “Веселка” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 31. “Моя родина” • Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 32. “Ми – українці. Ми – європейці” Модельна навчальна програма для 1-го класу та навчально-методичні матеріали. Тиждень 33. “Літо”
85.	Навчальна програма курсу за вибором «Уроки	3-4	НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «УРОКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ» для 3-4 класів. Н.

	доброчесності» для 3–4 класів		Кипиченко О. Мірошникова 2021 рік [https://integrity.nus.org.ua/?_gl=1%2A4eu4cy%2A_ga%2AMTlzNzQyODE2Ni4xNjgyMzQ1MTQ5%2A_ga_47MGQ50TLG%2AMTczNTAyMjc3My4xMC4xLjE3MzUwMjQxNzYuNjAuMC4w#]
86.	Початкова школа Українська мова Математика Я досліджую світ	3-4	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272).

Додаток 31

**Анотований перелік курсів за вибором та факультативів
до навчального плану
Черкаської гімназії ім.О.М.Луценка
Черкаської міської ради Черкаської області
на 2024-2025 навчальний рік**

№ з/з	Назва факультативу	Форма реалізації	Клас	Назва програми, автор	Гриф
1.	«Моя Черкащина»	факультатив	7,8,10, 11	«Моя Черкащина», В.Мельниченко, Л.Боровець, А.Горай, І.Заавіновська, Т. Завалко, О.Компанієць, А.Стецюк, та ін.	Схвалено МОН (рішення експертної комісії з історії від 30.06.2023, протокол №12, №3.0297- 2023,4,0154- 2023)
2.	Світ німецької мови	факультатив	7,8	Авторська програма, Дога Т.В., 2020р.	Затверджено наказом № 641 ДОГП м. Черкаси від 02.10. 2020р.
3.	Еврика	факультатив	5,6	Навчальна програма курсу за вибором «Еврика» для 5- 8 кл. за науково- педагогічним проектом «Інтелект України» (Гавриш І.В., Доценко С.О., Горьков О.А., Скиба С.Б.)	Зареєстровани й у каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №3.0275-2022
4.	Українознавство	факультатив	5,6,8,9, 10, 11	Навчальна програма для учнів 5–11 класів закладів загальної середньої освіти України А.Ціпко, Т.Бойко, С.Бойко, О.Газінова	Рекомендован о Міністерство м освіти і науки України (лист МОН України від 10.08.2020 № 1/11-5310).
5.	Основи робототехніки	факультатив	5,6,7,8, 9	Авторська програма, Цимбал М.П., Стецюк А.С., Іванченко С.В., 2019р.	Затверджено наказом № 775 ДОГП м. Черкаси від 30.09.2019р.
6.	«Основи військової підготовки»	факультатив	5,6,	Навчальна програма спеціального курсу «Основи військової підготовки» (авт. Коваль М.А.)	Лист ІМЗО №22.1/12-Г- 170 Від 11.03.2020 р.

7.	«Джура»	факультатив	7,8,9	Навчальна програма факультативу/курсу за вибором, гуртка козацько-лицарського виховання «Джура» (автор Бондарчук О.С.)	Зареєстрований в каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам №3-0304-2023
8.	Культура стилю	факультатив	6	Авторська програма, Савенко Г.В., 2020 р.	Затверджено наказом № 641 ДОГП м. Черкаси від 02.10. 2020р.
9.	Хореографія	факультатив	5,6,7,8	Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. Варіативний модуль «Хореографія» (авт. Федько Л.В.)	Лист ІМЗО від 18.11.2020 р. №221/12-Г-929»
10.	Хореографія	факультатив	10,11	Авторська програма, Дунаєвська О.Г., 2019 р.	Затверджено наказом № 775 ДОГП м. Черкаси від 30.09.2019р.
11.	Хореографія	факультатив	1,2,3,4	Навчальна програма з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. Варіативний модуль «Хореографія» (авт. Федько Л.В.)	Лист ІМЗО від 18.11.2020 р. №221/12-Г-929»
12.	Основи медіаграмотності	факультатив	8,9	Навчальна програма «Основи медіаграмотності (пропедевтичний курс)» автори Мокрогуз О.П., Желіба О.В.) Академія Української преси	Зареєстрований в каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам №3.0015-2023
13.	Вивчаючи міжнародне гуманітарне право	факультатив	10,11	Навчальна програма варіативного курсу «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право». Короткий Т.Р., Костюк І.А., Євтушенко Р.І., Козорог О.Г., Хендель Н.В., Ремех	Зареєстрований в каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним

				Т.О., Єгулашвілі М.С.	програмам №4.0015-2024
14.	Офісні інформаційні технології	факультатив	10,11	Навчальна програма «Офісні інформаційні технології» (автори Потієнко В.О., Гогерчак Г. І.)	Лист ІМЗО від 08.07.2019 № 22. 1/12-Г-595
15.	«Соціальне шкільне підприємництво»	факультатив	10,11	Навчальна програма курсу за вибором «Соціальне шкільне підприємництво» Сергій Дятленко, Віктор Конопкін, Артем Корнецький, Олена Кучерук, Іван Савицький	Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 09.07.2020 № 22.1/12-Г-359
16.	«Перша допомога у станах загрози життю»	факультатив	10,11	програмі факультативного курсу (курсу за вибором) «Перша допомога у станах загрози життю» для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (авт. колектив Галина Дмитрів, Уляна Вітенко, Олена Пінтоха, Наталія Дойонко, Катерина Шевчук, Тетяна Шіляк)	Зареєстровані у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 4.0163-2023.
17.	Основи медіаінформаційної грамотності 10-11 класи. Навчальна програма	факультатив	10,11	Основи медіаінформаційної грамотності для 10—11 класів. Навчальна програма / О. П. Мокрогуз , О. В. Желіба / За заг. редакцією В. Ф. Іванова. - Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024.	«Схвалено для використання в освітньому процесі» 4), експертної комісії з громадянської освіти та правознавства від 05 червня 2024 року (протокол № 4).